

Q&A - Indkaldelse af pengesedler

Rettet mod private/erhverv

1. Hvorfor skal banken vide, hvor mine pengesedler stammer fra?

Banken har pligt til at have et godt kendskab til alle sine kunder og dermed også til, hvordan kunderne bruger banken. Derfor skal banken i løbet af et kundeforhold indhente oplysninger om kunden. Det gælder bl.a. oplysninger om kundens aktiviteter og transaktioner i banken. Bankens pligt er løbende sikre sig, at oplysningerne stadig er korrekte og opdaterede.

Bankens pligt gælder også i tilfælde af, at en kunde vil indsætte et – typisk større – kontantbeløb i forbindelse med indkaldelsen af pengesedler.

Kunder kan derfor opleve, at banken spørger ind til, hvor deres penge stammer fra. Det vil især være tilfældet, hvis der er tale om beløb, der kan virke usædvanlig i forhold til kundens økonomi generelt eller kundens sædvanlige adfærd.

Pligten følger af hvidvaskloven og skal hindre, at banken kan bruges til at hvidvaske sorte penge.

2. Må banken bede om dokumentation for, hvor mine pengesedler stammer fra?

Hvis banken vurderer, at det er nødvendigt at forstå, hvor en kunde har sine penge fra, kan banken bede kunden om at dokumentere det.

Den enkelte bank vurderer selv, hvor meget og hvilken dokumentation den har behov for. Hvidvaskloven stiller ikke specifikke krav til, hvilken dokumentation banken skal have.

Hvis en kunde f.eks. ønsker at indsætte et beløb i fysiske 1.000-kronesedler, fordi sedlen indkaldes, og størrelsen af det samlede beløb kan virke usædvanlig i forhold til kundens generelle økonomi eller kundens sædvanlige adfærd, så vil banken bede om dokumentation for, hvor pengesedlerne kommer fra.

3. Hvad sker der, hvis jeg ikke kan eller vil dokumentere, hvor mine pengesedler kommer fra?

Banken vil i hver enkelt sag skulle vurdere, om kundens forklaring er tilstrækkelig, eller om den har behov for flere oplysninger.

Hvis banken ikke kan få tilstrækkelige oplysninger om, hvor en mængde pengesedler stammer fra, og den finder, at det kan være mistænkeligt, vil banken vurdere, om den vil tage imod pengene og underrette Hvidvasksekretariatet.

4. Kan butikker modtage indkaldte pengesedler som betaling, og hvad sker der efterfølgende med sedlerne?

Pengesedlerne er gyldige frem til 31. maj 2025 og kan derfor bruges som betaling i butikker frem til denne dato.

Butikker og andre betalingsmodtagere har pligt til at modtage kontanter i tidsrummet mellem kl. 06.00 og kl. 22.00.

Erhvervsdrivende skal dog være opmærksomme på, at de ikke må modtage kontantbetalinger på 20.000 kr. eller derover. Denne grænse forventes nedsat til 15.000 kr. pr. 1. marts 2024. Grænsen gælder både, hvis betalingen fra kunden sker på én gang, eller hvis der sker flere – såkaldte indbyrdes forbundne – betalinger fra samme kunde.

Indsætter man som erhvervsdrivende sin kontantomsætning i banken, og indeholder denne væsentligt flere 1.000-kronesedler end sædvanligt, vil banken kunne vurdere, at den har behov for at få svar på, hvor kontanterne stammer fra.

Forventer man som erhvervsdrivende at ville modtage en større mængde kontanter fra sine kunder, kan det derfor være en fordel så hurtigt som muligt at spørge sin bank, om den vil bede om oplysninger om pengene – og i så fald hvilke.

5. Kan en bank afvise at tage imod indkaldte pengesedler?

Banken har pligt til at undersøge, hvor kunden har pengesedlerne fra, hvis det er nødvendigt for at afklare, om der foregår noget usædvanligt eller mistænkeligt. Banken kan altså bede kunden om at dokumentere, hvor pengesedlerne stammer fra.

Hvis banken ikke kan få tilstrækkelige oplysninger hos kunden selv eller på anden måde få dokumenteret, hvor sedlerne stammer fra, kan banken være nødt til at afvise pengesedlerne, indtil kunden kan give tilstrækkelig troværdig dokumentation.

Det afhænger bl.a. af beløbets størrelse og kundens øvrige forhold, hvad banken måtte have brug for af oplysninger. Det, der er et usædvanligt beløb for én kunde, behøver ikke nødvendigvis være det for en anden.

Tilsvarende kan to forskellige banker have behov for at indhente forskellig dokumentation fra samme kunde, fordi bankernes kendskab til kunden kan være forskelligt.

Hvis en konfirmand kommer ned i sin bank med f.eks. 15.000 kr. i sedler og forklarer, at vedkommende har fået dem i konfirmationsgave, vil banken for det meste kunne godtage denne forklaring.

Tilsvarende gælder, hvis f.eks. en person, der er gået på pension, kommer ned i sin bank og vil indsætte et større beløb. Personen forklarer, at pengene er opsparet pension fra tidligere kontanthævninger. Hvis det stemmer med bankens oplysninger om, at kunden hæver sin fulde pension hver måned og i øvrigt har et udgiftsniveau, der gør det sandsynligt, at kunden kan have sparet beløbet op derhjemme, vil banken som udgangspunkt ikke have anledning til at afvise pengene.

Omvendt kan man forestille sig, at en kunde kommer med en større mængde 1.000-kronesedler, som kunden ikke ønsker at redegøre for. Her kan banken være nødt til at overveje, om den vil afvise at tage imod kontanterne, indtil kunden kan dokumentere eller godtgøre, hvor de stammer fra.

Banken vil i hvert enkelt tilfælde vurdere, hvordan den skal reagere i forhold til at tage imod kontanter. Det gælder også indkaldte 1.000-kronesedler. Kontanter er et legalt betalingsmiddel, og banken skal ikke som udgangspunkt i henhold til hvidvaskreguleringen afvise at modtage dem. Heller ikke selvom banken vurderer, at den ikke har fået den fulde forklaring på, hvor pengene stammer fra. Den vil stadig kunne modtage sedlerne og derefter underrette Hvidvasksekretariatet.

Hvis man i øvrigt er utilfreds med den behandling, man får i sin bank, kan man kontakte den klageansvarlige i banken, som kan hjælpe med at løse tvisterne.

Den klageansvarliges kontaktoplysninger kan findes på bankens hjemmeside eller ved at spørge bankrådgiveren.

Som kunde kan du også klage over din bank til Det Finansielle Ankenævn.

Rettet mod banker

6. Har banken pligt til at spørge, hvor pengesedler stammer fra?

Banken skal søge oplysninger om midlers oprindelse, når det er nødvendigt for at afgøre, om en kundes indlevering af pengesedler er sædvanlig eller usædvanlig set på baggrund af bankens kendskab til kunden.

Det er altså som udgangspunkt ikke nødvendigt at indhente oplysninger om midlernes oprindelse, hvis banken vurderer, at det indleverede beløb ikke er usædvanligt, set ud fra bankens kendskab til kundens indkomst- og formueforhold og kundens sædvanlige adfærd.

Hvis der derimod er tale om et indleveret beløb, som banken ikke umiddelbart kan få til at stemme med kundens forhold, vil det være nødvendigt at indhente oplysninger om midlernes oprindelse. Det kan f.eks. være, hvis kundens økonomi ikke umiddelbart ses at give mulighed for opsparing.

Under indkaldelse af pengesedler må banken forvente, at selv kunder, som ikke sædvanligvis indsætter kontanter, vil indlevere de indkaldte pengesedler. Det behøver der altså ikke i sig selv at være noget mistænkeligt i. Omvendt skal banken selvfølgelig, som altid, vurdere, om kundens indlevering af kontanter *kan* dække over mistænkelige forhold, som f.eks. at kunden har optjent midlerne ved sort arbejde eller anden illegal aktivitet, eller kunden bruges som muldyr.

7. Hvor mange oplysninger om midlers oprindelse skal eller kan banken kræve fra en kunde, der ønsker at indsætte indkaldte pengesedler på sin konto?

Det vil afhænge af en konkret vurdering af det enkelte kundeforhold, hvor mange og hvilke oplysninger om, hvor pengesedlerne stammer fra, banken har behov for. Banken kan i sin vurdering bl.a. inddrage beløbets størrelse, kundens forklaring og bankens viden om og risikovurdering af kunden.

Hvis en kunde indleverer et beløb i pengesedler, som i øvrigt stemmer overens med kundens indkomst- og formueforhold og sædvanlige adfærd, kan banken stille færre krav til dokumentation for, hvor pengene stammer fra. Kundens troværdige forklaring vil ofte være tilstrækkelig.

Er der derimod tale om større beløb, som ikke umiddelbart stemmer overens med kundens indkomstforhold og formue og sædvanlige adfærd, bør banken kræve yderligere oplysninger og eventuelt overveje, om kundens forklaring skal understøttes af dokumentation.

8. Hvornår kan eller skal banken afvise at modtage indkaldte pengesedler?

I nogle tilfælde kan banken være nødt til at afvise at tage imod indleverede pengesedler under indkaldelsen. Det er en konkret vurdering fra bankens side.

Banken kan bl.a. inddrage beløbets størrelse, kundens forklaring og bankens viden om og risikovurdering af kunden i sin vurdering.

Mindre beløb vil som udgangspunkt ikke give anledning til at afvise at tage imod kontanterne.

Hvis der er tale om beløb, som stemmer overens med kundens indkomst- og formueforhold, og som kunden kan give en troværdig forklaring på, hvor stammer fra, vil banken ikke have anledning til at afvise pengesedlerne.

Hvis der er tale om større beløb, som ikke stemmer overens med kundens indkomst- og formueforhold, og som kunden ikke kan eller vil forklare oprindelsen af, og har banken mistanke om mulig hvidvask, kan den overveje, om det giver anledning til at afvise pengesedlerne. Hvis banken har mistanke om hvidvask, skal den underrette Hvidvasksekretariatet.

9. Skal banken ændre sine procedurer for alarmbehandling under indkaldelsen?

En af bankernes vigtige opgaver efter hvidvaskreglerne er løbende at overvåge sine kunder. I en periode, hvor bankerne modtager ekstraordinært mange indkaldte pengesedler, vil der formentlig blive genereret flere alarmer i bankernes overvågning. Det vil kunne medføre en lidt længere behandlingstid for alarmerne end ellers.

Det har Finanstilsynet forståelse for. Det er dog vigtigt, at banker ud fra en risikobaseret tilgang i god tid indretter sin løbende overvågning og sine undersøgelser efter, at der kan komme en stigning i antallet af alarmer i forbindelse med indkaldelsen.

10. Skal banken underrette på sædvanlig vis ved mistænkelige aktiviteter forbundet med indkaldte pengesedler?

De almindelige regler for underretning til Hvidvasksekretariatet gælder også ved indkaldelse af pengesedler.

Banken skal omgående underrette Hvidvasksekretariatet, hvis den f.eks. får mistanke om, at pengesedler, som en kunde ønsker indsat på sin konto, har eller har haft tilknytning til hvidvask eller finansiering af terrorisme.